

's-Hertogenbosch Van der Does de Willeboissingel 1

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, I - 151	Bouwjaar : 1896
Eigenaar : Stg. tot Stimulering van de Kwantiteit en Kwaliteit van de Werkgelegenheid in het Bedrijfsleven	Architect : J. Dony
Huidige functie : kantoorruimte	Oorspr. functie : herenhuis
Verbouwingen :	
Archief : Cultuurhistorische Inventarisatie 's-Hertogenbosch, deel 1, Het Zand (1987), p. 114-115.	

Beschrijving

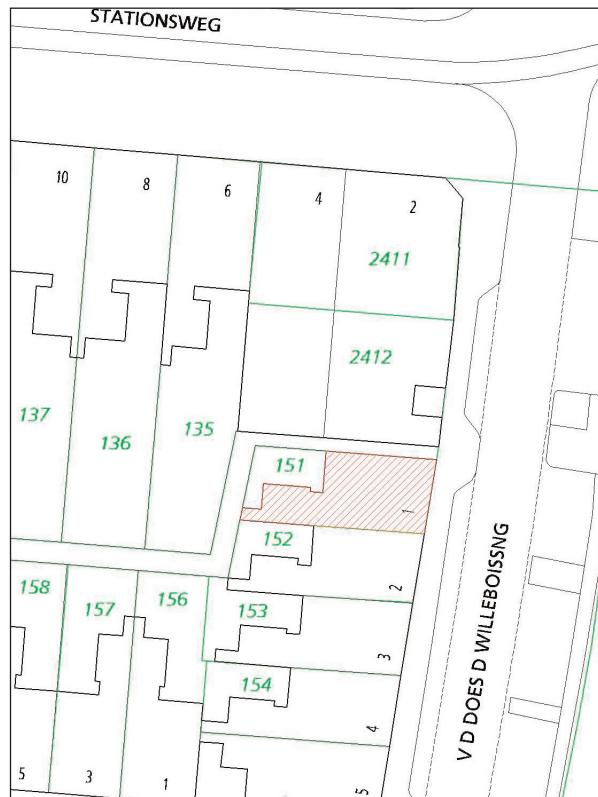
Algemeen:

Dit hoekpand (in het midden van de straat) Van der Does de Willeboissingel 1 maakt deel uit van de markant gesitueerde blokbebouwing aan de oostelijke rand van de wijk Het Zand, een uit het einde van de negentiende eeuw daterende uitbreidingswijk van 's-Hertogenbosch. De bebouwing is gesitueerd ten westen van de tot singel omgevormde voormalige vestinggracht, de Dommel.

Het pand maakt deel uit van een reeks van vijf monumentale herenhuizen (Van der Does de Willeboissingel 1-5) die in 1896 in één fase naar ontwerp van de architect J. Dony zijn gebouwd. De gevels kenmerken zich door een rijke vormgeving met neo-renaissance elementen, uitge-

Voorgevel.

voerd in hardsteen, en vertonen onderling een sterke samenhang, met kleine variaties binnen een vast stramien.

Het pand heeft een diepe, rechthoekige grondslag met verscheidene uitbouwen aan de achterzijde en omvat vier niveaus, te weten een kelder, een begane grond, een eerste verdieping en een zolderniveau. Het platte dak is aan de voor- en rechterzijde voorzien van met bitumen gedekte dakschilden. In het voorste dakschild bevindt zich een dakkapel met tentdak. Als hoekpand grenst de woning met de rechterzijmuur aan de achtertuinen van de panden aan de Stationsweg.

Voorgevel:

De in kruisverband opgemetselde voorgevel is gereinigd en – als enige in het bouwblok – voorzien van nieuw voegwerk, dat sterk contras-

Rechterzijgevel.

teert met de gevels van de belendende panden. De gevel heeft een opbouw in drie vensterassen met een uitspringend zijrisaliet met topgevel ter linkerzijde. Hier bevindt zich de nog oorspronkelijke voordeur, uitgevoerd met verdiepte panelen en geplaatst in een rijk geprofileerde deurpost. Boven het dubbele, eveneens rijk bewerkte kalf is een rondboogvenster met de oorspronkelijke roedenindeling in drieën. Het geheel is geplaatst in een natuurstenen, van kettingblokken voorziene omlijsting die aan de bovenzijde uitloopt in een getrapte rondboog. Tussen de ingangspartij en het venster op de eerste verdieping, geplaatst op een hardstenen cordonlijst is een verdiept paneel met siermetselwerk van gekleurde bakstenen aangebracht. Op de begane grond en op de verdieping bevinden zich respectievelijk twee en drie oorspronkelijke schuifvensters met een getoogde bovenzijde, geplaatst op een hardstenen onderdorpel. De vensters op de verdieping bezitten nog de oorspronkelijke T-indeling. De bovenlichten zijn uitgevoerd in glasin-lood: enkel het venster in de zijrisaliet heeft een drieledige indeling.

Het metselwerk heeft een rijke detaillering met neo-renaissance elementen. De gevel is geleed met hardstenen spekbanden, voorzien van diamantkoppen op de hoeken. De getrapte seg-

mentbogen boven de vensteropeningen hebben hardstenen aanzetstenen en met diamantkoppen gesierde sluitstenen.

Het rechterdeel van de gevel is bekroond met een uitgemetseld rondboogfries op hardstenen consoles, waarboven een uitkragende bakgoot op rijk geprofileerde klossen. Op dezelfde hoogte als de bakgoot zich bevindt, is de zijrisaliet voorzien van een fries van siermetselwerk, gevatt in hardstenen speklagen. De risaliet is bekroond met een tuitgevel met een overhoekse toppilaster en is uitgevoerd met hardstenen dekstenen, spekbanden en een cordonlijst. Onder een getoogde en met hardstenen aanzet- en sluitstenen gesierde ontlastingsboog is een (oorspronkelijk) vierruits venster.

In het voordakschild bevindt zich een bewerkte dakkapel (chaletstijl) met de nog oorspronkelijke vensterindeling met draairaam, zij- en bovenlichten. De uitstekende dakrand rust op geprofileerde klossen, waarboven een spits tentdak met twee pironen prijkt.

Linkerzijgevel:

De linkerzijmuur grenst aan het gelijktijdig gerealiseerd pand Van de Does de Willeboissingel 2.

Detail kozijn en natuurstenen omlijsting ingangspartij.

Rechterzijgevel:

De blinde gevel is opgemetseld in schoon met-
selwerk waarin de spekbanden van de voorgevel
zijn voortgezet. In tegenstelling tot de voorgevel
is deze gevel niet behandeld en bezit derhalve
nog het oorspronkelijke voegwerk.

Achtergevel:

Van de achtergevel, die vanaf de openbare weg
niet zichtbaar is, zijn geen gegevens bekend.

Dakkapel.

Interieur:

Het interieur is deels gemoderniseerd. De voor-
kamer op de begane grond heeft nog een oor-
spronkelijk stucplafond met rand en middenorna-
ment. De vensters aan de voorzijde bezitten
vouwblinden met luikkasten, daterend uit de
bouwtijd. Diverse oorspronkelijke paneeldeuren
zijn nog aanwezig.

Redengevende omschrijving

Het pand Van der Does de Willeboissingel 1
heeft monumentale waarde vanwege de rijke en
gedetailleerde vormgeving van de gevel, karakteristiek
voor de late 19de eeuw.

Het pand maakt deel uit van een reeks waartoe
ook de monumentale woonhuizen Van der Does
de Willeboissingel 2, 3, 4 en 5 behoren; als ge-
heel hebben deze panden een grote ensemble-
waarde en vormen zij een markante en beeld-
bepalende bebouwing aan de singel.

Datum verkenning: 11 september 2003

Fotografie: K. Emmens

Veldwerk: K. Emmens en A.K. Hemmes

Tekst rapportage: A.K. Hemmes